

SARMON

GRÊT

VAR MARO

MICHEL MORIN,

EUS A BARROS BEAUSÉJOUR,

Prononcet gant ar C'hure , e pre-
sanç an assistantet.

Reviset ha coriget a neve
hac augmantet eus eur Chanson.

E MONTROULLES,

E ty LÉDAN, Imprimêt ha Librîer,
e ru ar Vur.

AVERTISSAMANT.

Var ton : *Ar beder blaneden.*

Ar vech-mâ, m'oc'hasur, Bretonet,
Chetu SARMON MICHEL MORIN
Coriget mad : me gred er lenset
Gant plijadur bete ar fin.

Eur sujet vrao ê a dra certen,
Evit dont d'en eur recreï ;
Bremân ez ê eul labour guempen,
A deüi meurbet d'ho rejoui.

Caout a refet a bep seurt leoriou
E ty ar memes Imprimer :
En langach Breiz an oll labouriou ,
A bep seurt gout , vit peb lenner.

Ornamant ar speret , mignonet.
Ez ê en em rei d'al lectur ;
Hac ar pez o rentfe estonet ,
Digas ar sot da veza fur.

S A R M O N

VAR MARO

M I C H E L M O R I N.

Omnis homo mortalis.

Oll omps sujet d'ar maro cris.
Seisvetch, eus an aviel hirio.

P ELL amzer so , auditoret,
Abaoue ma meus remerget
Un dra hac a so necesser :
Oll , siouas ! mervel a renqer ;
Oll oar sujet d'ar maro cris :
Omnis homo mortalis.

Pa feuilletàn va oll leoriou ,
Pa repassàn an historiou
Eus an amzeriou dremenet ,
E remerqàn enne scrivet
Penos Cesar ha Scipion ,
Cyrus , Achil , Agamemnon ,

Epaminondas , Tamerlan ;
Xerxes ha Thamas-Koulikan ,
Uliss , Hector hâ Pompee ,
Alexandr , Annibal ive ,
Ha memes bêleg-luch ar Baill , (1)
O deus rencqet saillat er baill ,
Ha mervel , en despet dezo ,
Hep respet ebet d'o baro .
Gouscoude an oll lecturiou
A meus grêt eus o maleuriou ,
N'o deus qet qement va souchet
Evel m'en deus va afflijet
En deiz nirie , nirie an deiz ,
Morin guès maro en hor c'hreiz .

Crenit plant sempî ha disouten ,
Guez frajil , izellaît ho penn :
Cèdr al Liban a zo coezet ,
P'evit tra na goesac'h-bu qet ?
Evit rei da entent guelloc'h ,
Piou ne varvo qet a sonch deoc'h ,
Pa zê Morin a zo maro ?
Allas ! netra , den n'achapo .
Credit-én , parossianis ,
Omnis homo mortalis.
Allas ! oll mervel a rencquer ;

(1) Otor Qeguin Cure St. Yan , a guever
a ti LEDAN , e Montroulics .

Pebes setanç e pévar guer
 Chete te ase, Morin gués,
 Evel biscoas bet na viges.
 Bet out, mæs allas! ne dout mui:
Sic transit gloria mundi.

Evessaît, parossianis,
 Dec'h, dec'h diveza er guelis:
 Ya, dec'h e velis Morin,
 Var dro c'houec'h lieur eus ar mintin
 Oc'h en em bournen goustadic
 En ale eus e liorzic;
 E voa oc'h ober ur regal
 Gant un tronçon bara sêgal,
 Var b'ini en devoa ledet
 Ur guiscat qignen hed a hed:
 Ya, quer calonec en dêbre,
 Evel nia têprac'h un tam paste,
 Dioc'h p'ini an aman teuzet
 A gouesse var ho piziet.
 P'am guelas e vont er jardin,
 E commandas da vousc'hoarzin,
 Ac'hanta, Dom Yan, emezâ,
 Ne qet evel-hên eo beva?
 Te voa drol, Morin, gouscoude!
 Te vouie farçal a zeare!

Nan, nan, jarnigoa! m'en attest,
 Ar maro ne qet greg honest;
 Hag e c'hrouga a gafen mad,

Hep respect dezi na de oad.
Piou en divije lavaret,
P'en divije bet da velet
O tijuni , dispar Michel ,
E tlejes-te biqen mervel ?
Guir eo sur , den n'el lavarje ;
Mæs maro mic out gauscoude.
Ne quelimp mui tanfoelir biqen :
Pebes col deomp ! pebes anqen !

En effet , m'er goulen ouzoc'h :
Piou a laqayo branl er c'hloc'h ?
Piou à servicho an oferen ?
Piou a rai tout hivisiqen ?
N'oa den capabl eus an dra-se ,
Paour-qèz Morin , nemedout-te.
Te roe ar bara beniguet ,
Te rē ar guest bep sul réglet ;
Te a gane eus al lutrin ,
Ispicial gant ul lom guin ,
An antienen couls pe vell
Hac al Livolant a Gastel .
Te da-unan a rē d'ar chaç
Eus an ilis scarza o flaç ;
Hac erfin , evit da veuli ,
Te voa hon *Omnis homo-ni.*

M'o quel , o clêvet qement-mâ ,
 O tirolla ha ! ha ! ha ! ha !

C'hoarzit-ta , loüeou pen-follet,
Anat ez eo oc'h azennet.
Honnes eo al lec'h da c'hoarzin ,
Abalamour d'ur pez latin !
M'o pe ar sqeud eus ar sqiant ,
E respectac'h an dud savant ,
Hac ec'h admirrac'h gant rêzon ,
Ar peziou latin er sarmon .
Hac evit commanç oc'h instrui ,
Omnis homo a sinifi
Ur pot reud hac ur pot capab
Da ober un dra mar deus mab ;
Erfin , ur pot mat e pep tra ,
Ur pot n'en deus aon rac netra ;
Ur poi fin hac ur pot dioc'h-tu ,
Nonpas ur sot eveldoc'h-hu.

Mæs un dra eo hac a zo sur ,
Evit ne ma qet er scritur :
Neb a so sot a sonch dezàn
Eo sotoc'h an oll evintàn.
Chetu eno petra so cos
Eus an oimpiniou fos ,
Pere ho poa eus a Vorin ,
Abalamour ma voa badin ,
Ha ma tale'he ul lêrou guenn
Hac ut bragou rû ha melenn ,
Ab'ini a lêze ordninal

Lost e rochet da sortial.

Mæs m'am guelac'h-me deus an noz

Gant va boutou-coat dros, dros, dros,

M'am guelac'h neuse er guis-se,

E songeac'h ve ur sot ven-me.

Nan, nan, ne d'eo qet, tud signac'h,

An abit a ra ar manac'h;

Q cleuq ! nan, ne moc'h qet ganti :

Cals c'hoas a rancac'h da zisqi ;

Hac evelse va selaoüit,

Marfell dèc'h-hu tenna profit.

An neb en deus tabatieren

A ell bremàn laqât prisent;

Hac oc'h atançion neuse,

Daou boent a rin, netra goude.

QENTA POENT.

Goude'r maro, peur liessa;
E ve revelet meur a dra,
Evel m'eo an turubaillou,
Ar burzudou, ar marvaillou
Grêt gant tud vrás, tud an noblang;
Grêt gant chaç droug dre excelanç;
Var guement-mâ hep mont larcoc'h,
E livirin daou c'herig deoc'h.

En effet, parossianis,
C'houi oc'heus bet sur an avis
Da sonjal a da vedita
Var'n traou a rès Morin amâ,
Brema so'n nebeut a blaveziou,
Pa grogas bresquin el lostou
Ar saout, deiz goël autrou sant Marc,
Pa lamont er mês eus ar parc.
Qement bioc'h voa er c'hartier
A ziredas oll el leur kær,
Hac e lamjont evel deved
Dreist ar porastel er vêred,
Michang da bedi sant Erbet

Da reï amann leiz ar ribot.

**Mæs, c'houi zivinfe, pennou maout
Pe seurt santimant n'eus ar saout;**

Diana, lamet a rejont,

An dour beniguet a efiont,

Ha c'hoas meur a zisonestis;

Mæs henvel tout a so isqis.

Ac'hanta, sonch a zeu deoc'h-hu :

Daouzec-vlas so bet da vis du.

M'emeus sonch-mad, rac en deiz-se

E voa grêt foar vras ganeme

C'hui a grie var boes ho penn,

Evel un aime a ezenn,

M'ho clêvet, da bep nebeuta

Ul lëo anter deus ar bourg-mâ :

„ Forç ! forç ! sicour ! autrou Cure !

„ Savit, savit, en han' Doue !

„ Ar saout so lamet er vêred.

„ Aon hon eus na vent anterret. „

Morin, difunet dre ar c'hi,

A ziflip er mès eus e di,

En ezaou zorn ur forc'h spern guenn,

Hac er vêred en ul lam crenn;

Mont en aqipach-se d'ar saout.

Bazat d'an hini a ell caout,

Tol forc'h d'omâ, tol troad d'onnont

Qement ha qement ma rencojont

Lamet er mès eus ar vêred
Buanoc'h vit na voant antreet.

Ac'hanta, cleuq, ac'hanta-ta,
Ac'hanta, na var qement-mâ
Petric oc'heus da lavaret?
Aon ho poa rac al lutinet;
Ha ne gredac'h qet, eme c'hui;
D'ar poent noz se ho c'hasardi;
Mæs Michel Morin a rês deoc'h
Mont pep hini gant e vioc'h
Ar rest eus an noz da gousqet.
Ha c'hoas, tud cris, ne voelit qet
D'un den quer mad erfin d'un den
Qen douguet de amezeyen?
Rac n'oa qet red dezân neuze
Beze'n e roched d'ar poent-se
O vareqât ar vêrejou,
Er risq da goea er beyou,
Pa voa an oll en o goele,
Quer coussqet vel ar vioc'h-se
Pini a glêvan o roc'had.
Clêvet a res-te ur vech vad,
Louzen goz ampoeson ar c'hi;
Difun, ur vech-all e coussi.

N'oc'h eus biscoas den ac'hanoç'h
Songet er mad a eure deoc'h;
M'ho pije, e vijac'h touchet

Pa velit e zeo decedet
Allas ! Morin-guès so maro ?
An dro-mâ è grêt e varo.
Cant guech bemde e lavaràn ,
En Michel Morin pa sonjàn ,
E voa domach bras d'ar roue
Defot ne voa bet en arme ;
Rac ur c'habiten excelant
Evije bet certenamant ,
Hac e toucje hirio an de
Cocarden , croas-merit , cleze .

Memor am bezo da james
Eus ar pez a ras an devez
Ma varvas e vieg Perina ;
Ur vreguic eus ar gentila ;
Ur vreguic fur , tamperet mad ,
Promt dà denna , lent da lacât ,
Carantezus en peb fæçon ,
Sqüer a bobl , phenix ar c'hanton ,
Ur pezic serviabl en ty ;
Ur bdtres hag a voa ganti
Ouspen-se , fidel bras de goas
Vel Helena da Venelas ,
Evel Jupiter da Junon ,
Evel m'oue da Vcdee Jason ,

Evel Venus d'ar c'hamp Vulqin,
 Evel cals a re all erfin.
 Ha choas memes e leverer
 E ouïent mad en em ober
 Qent na voa gantâ na ganti
 Mansion ebet da zemezi.

P'oa Perina var he goele,
 Er sicouras dre charite
 Da verval. Pa falie dezi ,
 Sot e vije miret outi.

Pa voe maro ar glanvoures,
 E redas d'ober an toul bez ;
 Neuse tigoras ar c'heler ,
 Hac e laqas brânl er c'hleyer ;
 Redec da guerc'hat Perina ,
 Crapat enni hac he zamma ,
 Da gaout ar bez neuse soudem ,
 E zeulel enni var he fenn ;
 Cana couls hac al *Libera*,
Dies iræ , dies illa ;
 Teulel gant ar bal var e c'hein
 Douar ha pri, grouan ha mein ;
 E enterri , en ur guir cren ,
 Hep biscoas gouela beraden.
 Neuze evit guir voa cbat

Guelet Morin o labourat !

C'hoas e c'hoarzit, banden loeyou,
 Cac'herien en ho coupeleyou !
 Pebes pitie eo o quelet,
 Tud divalo imbecilet,
 Tud diræson , traou debordet !
 C'houi rafe din coil va speret !
 Me so sur, pa ouzoc'h hirra ,
 Na ouzoc'h qet nemeur a dra.
 Ne qet ur sot a so ganêc'h ;
 Qit atao , m'en talvezo dêc'h.

Ha te a gléo ? azen guernoc ,
 Me rei did lêzel da storloç ,
 Te just pehini a zo ase
 O tiscrougnal bars en toul-se.
 Foeï foeï, foeter e spillennic ,
 A golles o c'hoari poullic ;
 Ma rancàn-me sur mont ase ,
 E pêi va c'hamejou-me.
 Rac an daboulin e spontes ,
 Ha rac ar soudardet iveauz.
 Nan, Morin n'oa qet eveldout ;
 Rac ne sponte eus neuia'n tout.
Probatur verbi gratiâ.
 Peoc'h ! hoc'h attencion amâ.

Map ha map-caer ar C'holas bras
 Enem ziframe evel chass
 Er jardin, divarben ar prun:
 Er guez ne voa chomet nicun.
 Ar bleo a luye dre ar jardin,
 Ha n'oa qet aparanc a fin;
 Rac, an daou laer, an daou fripo
 A saille evel daou leon.
 Hap ! hap ! eme Michel dezo;
 Brêmâ, potjet, m'o sicouro.
 En dont diou gamet var e guis
 Evit qemeret e franqis;
 Neuse e crog el lost e zê,
 Hac en ur pic lam var ar c'bê;
 Crap en colierou va fotret,
 Hep caout evito nep respes,
 Stavad d'emân, tol troad d'ennont
 Flip, flap, hac en em separjont.

Un den a gavas var e du,
 A zisclapas so qen er tu,
 Hac a ras dezo e bouca
 Brao bras hac e relounca.
 Evelse en eur vont abiou
 E rô vad ne voa fors da biou.

Evidoc'h-hu, bouc'het anat,

Ne dalit qet ur c'hornedat ;
 Rac panefe Michel amâ ,
 E voant c'hoas oc'h en em ganna.

Ma conten dêc'h va fablennou ,
 Tennet eus a goz tolennou ,
 Neuse ec'halfac'h lavaret :
 Dom Yan hon laca da gousquet ,
 O conta deomp eus e guelorn
 Ur bibl nevez ha comsou born ;
 Mæs ne d'ê qet traou tremenet ,
 Na rismadellou coz grac'het
 È a lavarân dêc'h bremâ ,
 Mæs ar virionez ar sclerfa ,
 Erruet dirac ho taoulagat .
 E velet oc'heus e falc'hat ?
 Jarnidiaoul ! brava falc'her !
 Sacristi ! brava labourer !
 Un dudi , dam ! voa e velet .
 Et voan a benn caër da selliet ,
 Pa falc'he foennec ar prat don ,
 Ha dridal a rê va c'halon .
 Pebez marvail er font ive !
 Abers commanç e tivisqe ,
 Ha goude , var un alzad ,
 Hep na boutsoufli na passat ,

E crog en e falc'h, fret, fret, fret,
 Qen na vije er pen arruet :
 Hac e veljec'h en dro dezâ
 An ervennou yëot o coea.
 Erru-ta hep ean er pen ,
 Deus e c'houris e lam e ven ;
 Hac el lem, fes, fes, fes, fes ,
 Drem e fals eus an daou gostes.
 Goude, var gorf et rochiet bloc'h ,
 Qer gleb, jadorgoae ! hac ur broc'h ,
 E laqa e ven en e blas ,
 Hac e labour evel biscoas.
 Evit guir e c'heller conta ,
 Ur falc'hic natur en devoa ;
 Mæs gouscoude eo ret avoùi
 Voa goelloc'h an troad eviti.
 Rac, clêvit, n'oa qet Yan na Per
 Voa Michel Morin, va c'homper.
 Armid, ar vagicianes ,
 Ne rê qet qer buan ur pales
 Ha ma rê Morin e baro
 D'ur foennec vrás a dro var dro.

Na c'houi, merc'het liboudennet ,
 Viltansou cam , loudourennet ,
 Guelet oc'h eus-hu er vro-màn
 Biscoas falc'her evel emàn ?
 Respondit-ta, deus-tu, deus tu.....

Penos? dre ho cousq emoc'h-hu ?
 Endra vijac'h o trei ho penn,
 E falc'h a droc'hje ur garg foenn :
 Rac evit se, c'houi voar ervat,
 E voa hanvet boureo ar prat.

Mæs, gant e fals voa terruploc'h,
 Evel ma zàn da zisquez deoc'h;
 Rac, pa sonje, gant un tol crenn
 E tistague ur scour guezen,
 Hac en daou dol fals, trap-fri-frest,
 En discoure déch pront ha prest.
 Cric-crac. evit ma er guiot,
 En un tol dorn e rē fagot,
 Fagot en deon hac a so
 Guelloc'h evit fagot ar vro ;
 Fagot cloq. grêt mat ha buan,
 Nonpas fagodigou bian ,
 Mæs fagot tennet dre c'haol Herri,
 Fagot capabl, fournis da zévi.

Peoc'h a roi. elgues Sant Erbot,
 Yan an ognon, Fanch bleiz ar yod,
 Braguezennec lous, laouennec,
 Expert ar moc'h. vil glaourennec.
 Ha te sonch dit eta gouzout
 Petra eo fagot goude tout ?
 Guir eo ive, fagot a res ,

Fall pe vat, evel ma c'helles :
 Ya, clasq ober, da bârlant sclær,
 Mæs nonpas evel ma tleer.
 Qê, qê, soubl da ben, ampoeson,
 Rac poan vras a res d'am c'halon.
 Michel, erfat a voa ur pot
 Èvit gouzout ober fagot !
 Jarnicoton ! fagot a rô !

Mæs, sellaouit c'hoas adare.
 Azeit mar qirit aze,
 Rac ne det qet c'hoas alesse.
 Morin guès hent all a voa c'hoas
 Un den guirion , mar boe biscoas.

Un devez morgoaë! .. ahàn!....
 Me roas ul louis-aour desàn.
 Da gass da di va avocat :
 Petra res-én , nemet laqat
 Ur pes aour fos a voa gantân
 En e blas da renta dezân
 A ben un neubeut goude se ,
 Ur mis pe zaou marteze ,
 Dont Kerdalou d'ar presbital ,
 Lavaret voa ar pes aour fall ;
 Ha cass Catel buan afo
 Da guemên an *Omnis homo :*
 En e gaout a rês qer buan,

-- , Penos, emonme, artisan,
 „ Grêt oc'h eus-hu an drama's dra,
 „ Evel ma pretant an den-mâ ? „
 „ -- Ya, emezàn, autre Cure,
 „ Ræson en deveus al laër-se.
 „ N'oa mar ebet, abaoue pell
 „ E voa ar pez-se em godel;
 „ Pa felle din e basseal,
 „ E lavaret din e voa fall:
 „ Qement ha qement, ma songis
 „ En lacat en daouarn justiç. „
 Eus qement-mâ e dêc'h anat
 Penos Michel n'oa qet gaoüyat.
 C'hui m'o pe ui seurt attanchou
 En em rofe tout d'an diaoulou,
 En un nac'h crenn ho laëronci.
 It, n'oc'h mad nemet da lastri,
 Fougueërien, oll tud revoltet,
 Tout e rancac'h beza crouget.
 Mæs man oc'h eus devacion,
 Prestit mat oc'h attancion;
 Neus netra edifiantoc'h
 Evit ar pez a gontân deoc'h.

Ma viges bat a galite,
 Va faout-ques *Omnis homo-me*,
 N'oit qet bet ouzit quer cruel.

Neuse da hano immortel
 A vije er c'bazetennou
 Er penn eus da aësionou,
 Scrivet, mil-bomb ! a la frisad,
 Gant paragraph ha signolad,
 Mæs abalamour n'out qet nobl,
 Out abandonet gant ar bobl,
 P'ini ne aït estimout den
 A nez cleze pe cocarden,
 Chetu eno vit pe ræson
 E-tileser en abandon;
 Hep n'eus ac'hanout neb memor,
 Ha gouscoude sur da histor
 A so ur pez eus an drolla
 A ouffet clèvet er bed-mâ,
 Ac'hanta, bragueyer crotet,
 Disquilit a c'hui so potret;
 Imitit an *Omnis homo*,
 A b'ini ema'r gouel hirio.

M'o coel o c'hoarsin, paganet,
 Tud divalo, cos-doganet;
 Pa zoc'h contant da viana,
 Tavit, pa na dalit netra,
 Ha grit bremân attancion
 Var ar seisvet reflexion
 Oc'h eus clèvet bete vremâ

E comparêson da netra.

Brêma vo bla da vis here,
E vœac'h amàn ive neuse,
An tan goal o veza croguet
 Ne oun penos en hor porchet,
Morin a grimp var an dôen
 Evel gouinver var ur vezen,
 Ha rampa oc'h all lein neuse,
 Evel var guein un ancane,
 Evit arrêti, emezâñ,
 An tan goal, o cranchat varnân.
 Mæs evel m'oa sec'h ar matier,
N'allas qet ober e affer.
 Pa gommanças an tan scuilla,
 Flip ha flap var e dro grilla,
 Ha dévi memes e voustach,
 E quitas crac e varc'h louach,
 Hac e tisqennas izelloc'h
 Da c'houlen sicour digueneoc'h,
 Dreist oll digant Pieres Gravart,
 Pehini a voa ur pot bavart,
 Gant pehini vije alies,
 Dre m'oant mignonet assambles:
E hanvet en d'oa e heritour,
 Mar bije evit e sicour.
Pieres Gravart, ouzoc'h erfad,

Ne voa qet terrupl trempet mat,
 Qen neubeut hac al loe bla-se
 So e tiscrougnal en toul-se.
 Pêr a grias var boes e benn:
 Dilam eta en ul lam crenu.
 Morin d'abord a zilammas
 Var goug Gravart hac el lazas.
 Ha goude tout , d'am santimant,
 E res e dol honestamant.
 Ar charite , var a glêvàn,
 A gommanç dreizomp hon-unan ,
 Ha preferablament d'an oll ,
 E tleomp miret d'en em goll ;
 Hac honestoc'h ê da un den ,
 N'eus fors dezàn dre pe voyen ,
 Mar guêl , en em sovetaï ,
 Evit n'en dê en em reï.

Ur vech en eur gavas goassoc'h ,
 Ur c'hart léo ac'han pe döstoc'h ,
 En ilis ma c'hexorciset
 Ur plac'h coant a voa possedet.
 Guillou , clêvit , a lavare
 Dre fors biqen ne sortije ,
 Anez antren e coif Morin ;
 Chetu-én nec'het a la fin.
 Tost en eur gave d'an duat ,

Hac erfond evoa tostic mad.
 Mæs petra eure va den-me?
 En em fila eus ac'hane,
 Mont d'ar porchet hac azea
 En ur pincin a voa enna,
 Sevel e vrugou, tronç'e vleo;
 Starda e zillad var e dro,
 Plant'e doc bet'e zaoulagad,
 Qemeret tout tress ur pot-mad,
 Ha da grial var bouez e benn:
 „ Deus-ta, diaoul, mar dout un den;
 „ Saill en hema-ta, mar credez;
 „ Soutenn ar pez a leverez.
 „ Avanç eta d'an avantur,
 „ Mar sonch dit da c'honit out sur.
 „ Deus-ta, diavanç un neubeut,
 „ Nemet aon a pe rag da sqeud;
 „ Rac mar dout fur, vel a gleyàn,
 „ Ne lêzi qet da incitân.
 „ Dired eta, cos diaoul born,
 „ Deus, nemeus qetaon eus da gorn.”
 Petra ouffet caout galantoc'h,
 Christien, m'er goulen ouzoc'h?
 E bar er vro-mân ne voa qet,
 N'ac er bed antier n'er c'haffet.
 A brepos, tud, m'ar boac'h aniâ

Dissul fasq-vian divezâ,
 Etro pad an oferen bred;
 Sonch oc'h eus? perac no pe qet?
 Ya, dissul e vezô bloas.....
 Penos, tud sod, nousoc'h qet c'hoas
 E pad ar prôn al lapousset
 Gant cals a drous hac a gaqet;
 Partout amân dre ar volziou,
 Var ar plench hac ar mogueriou,
 Oc'h ober o neïzou, chetu;
 Red e dezê ober un tu,
 Ha nevoa goas ober amâ,
 Pa voa plaçou ar re vrava,
 Ouspen daou c'chant var peb moguer,
 Evit mont er mes do ober;
 Grêt voa dezo plaçou quer brao
 Evit gournijal tro var dro,
 Ma credent oll, en o divis,
 E voant bourc'hisien eus an ilis,
 Ha ma rent eur charivari,
 Ur musiq hac ur jolori,
 Ma voat o sonjal sur neuze
 Degas an alc'houesiou dêze.
 Just e vije en guirionez,
 P'o devoa an huella mouez.
 Me glasq reï da entent deoc'h

Caout sonch da vinoue'r ho moc'h,
 Ha gercouls e vije din tevel.
 Ha pa vijen bet o vervel,
 Ne voan evit rei da entent,
 C'houi tout evel statuou sənt,
 Digor caër ganéc'h ho qinou,
 Hac ho taouarn en ho pragou,
 Ne droac'h ho taoulagad morse
 Divar al louënedigou-se,
 Hep clasq ar voyen d'o c'has pell:
 Mæs an *Omnis homo Michel*,
 Dre ur guir sqiand a gavas
 D'o chasseal an insign vras.
 E voa dan ampoent-se aseet
 Ase e plaç ar fabliquet,
 Pa ras din sin e zê dezo.
 Me sonch din er guelân ato
 Gant e ær naïf, brao ha qempen,
 Oc'h ober sin din gant e ben.
 Rac anez anaout e zoare,
 Ne vije den na guemerje
 Michel guës, hon *Omnis homo*,
 Vit procul-fiscal ar vro,
 Pa vije en e habit vrao,
 Rac an habit, clévit, a sao,

Ha Morin a voa signoler,
 Disignac'h qeit ha ma renquer.
 Fa er guelis oc'h ober sin,
 E santis penos er grê din;
 Rac evelse e c'hexplique
 Gant e benn ar pez a gare.
 P'et guelis savet en e za,
 E songis e zê d'hon laza:
 Mæs. tricolor! ne qet se c'hoas;
 Ur scubelen a guemeras,
 Var ar banc e saill en e za,
 Fredi, fredon, biedi breda,
 Te ne di qet, ha te yelo;
 Te ne pezo qet, te pezo,
 Hac eus an eil penn d'eguile;
 E rafalc'has tout evelse.
 Ar guïad-qenvid a scubas,
 Al lapousset a zineïzas,
 Pilat, distaga, filboucha,
 Separi, chasseal, difouec'ha;
 Difoustra'n neïzi a ras crac,
 Hep na chomas na fric na frac.
 Panese an *Omnis homo*,
 Petr'or bije ni grêt eno?
 Nescio vos; nan, nan, n'en doc'h
 Entrezoc'h nemet pennou moc'h,

N'en deus fors, banden loue bris,
Abars ma c'hin eus an ilis,
Grit un neubeut reflexion
Var an estim hag ar fêçon
En devoa da garillonad
Pa vije en humor vad.
Gant e glêyer e vusiqe
Qer caër, qer brao, ma c'hestone
Qement a glêve anezân.
Gouscoude, selaouit amàn :
Nan na bemol na becare,
Na foeldr tam music na vouie;
Hac e lavare e vam c'hoas,
Penos e voa un domach bras
Ne voa bet he mab e Paris
O tesqi lezen an ilis ;
Abil estanch e vije bet,
Dioc'h ad doare eus e speret;
A dra certen, salo vige.

Mæs lêsomp ar c'homsoù caer-se,
Ha pignomp en tour a speret,
Da selaou e vusiq parfet.
E peder gorden e crogue,
Hep dont d'en em geni gante ;
En diou gant e zaou zorn o daou,

En un all a leiz e c'hinou ;
 Hac e benn oc'h e dreit scoulmet ;
 Ha pa vije en em strellet,
 En êm strincqenne ep nep droug,
 Evel pa vige eus ar groug,
 Hac e sonnge ar pevar gloc'h
 Evel pa barlantgent ouzoc'h :
 „ Ten, ten amâ, ten, ten ama,
 „ Ten da eva, ten da eva,
 „ Ten, ten guin, ten, ten guin,
 „ Ten guin da Vorin, da Vorin.

Nac ar c'hêz a voa marvaillus !
 Motin te a voa burzudus !
 Ouspen an don-se en devoa
 Manielou ar ie vrava.

Rac un den abil un devez
 O passeal ama dre'r barres
 A lavaras. ameus clêvet,
 Dre'r bourg-mâ ne oun qet da bet,
 Penos, en un necessite,
 E c'halge coms eus ar roue.
 Evit guir, ne qet un orin
 E voa'r pôt qèz Michel Morin.
 Cana rê sur heb leor ebet,
 Qercouls hac un ogrou fachet.

Ractal ma chantree en un ilis,
 Blap.... var e guein, chap, supilis.
 Bale a rē evel un escop,
 Atao, mardiac'h ! sonn ha prop :
 Hac en ur rodal e roje
 Ar merq dēc'h eus a guemense.

Ur blijadur voa e veled,
 Pa ranget mont e tro'r vêred.
 Petra oc'h-hu en e guichen ?
 Clèvet a refet brêmâ souden.
 Morin guès a voa en o touet.
 Ar memes tra, ya, memes
 Evel wa vez amân guelet
 Ur goñen bome dispaqet
 E c'ieis ur c'haread panes.

Mæs, a lavaro grand-bragues,
 O respont dēc'h dre ho iæçon,
 Comparæson ne qet ræson.
 Petra ta? Guelomp, *distinguo*,
 Ma n'en dē conform, *concedo* ;
 Mæs mar dē conform ed a hed,
 E tal ræson evel m'e dileet;
 Nonpas ræson *stricto sensu*
 Hac e c'hoari emedoc'h-hu?
 Pe'r comparæson conform-ta,

Pe'r ræson fos eo ar guella ?

Gouleennit gant potret Rosco

Pet laven a c'ha d'ober no.

Ha c'hoas e fel dêc'h, eme c'houi,

Disput var ar philosophi ?

Disqit sonjal abais parlant,

Ha list e peoc'h an dud savant.

C'hui euteur ma prouvin amân

Peguer conform e ræsonân,

P'o comparachân oc'h panes ?

Sellaouitta, ne qet dies,

Ne qet red din bea biqen.

Ar guer-se a baneseyen

A so deut demeus a banes,

Ha rac se ta e zeus iveau

Entieze rapport mutuel

Ha relation naturel.

C'houi ê sur a baneseyen,

Evel ma tleed er c'hompreñ.

Ergo pa ho comparachân

Oc'h panes, evel ma er grân,

Em eus ræson vad de ober.

Ac'hân ! bleo brun, ac'hân couer,

Ac'hanta ! ne qet evel se

É digas an dud d'an ere ?

Ne qêt evel se ê disqî

Penos e rencquer ræsoni ?

Mæs ne avançomp qet netra,

Nemet sur e vemp da guenta ;

Na qen neubeut e r  Morin.

Mæs petra dal dez n erfin ?

Chetu- n maro gouscoude.

Ha ! *requiescat in pace.*

Vantre-saint-gri ! ya, me attest

E voa Morin un den honest.

Mar dougue bepret boutou prenn ,

Ne voa qet die orgouil certen ;

Rac evit preuv a guemense ,

E dad-ca r a voa m est qere .

Qerqent ha ma save e vouez

Bars er g usperou en hon touez ,

Ne veljac'h partout nemet cha 

Hai , o tetampi eus ho fla 

Ha pane e aon da ober

Un tam dismegan  de vam guer ,

Deiz ha nos e creten facil

E vije map un digentil .

Diana soupconi so dleet

Voa gant e vaguerez chenchet ,

Pa voa ganet evit ober

Traou quer burzdus ha quer ca r ,

Pere so tout mercou patant
 Ne voa qet an den se paysant.
 O feï nan; ma vije ive!
 Me a brouvo d'êc'h qemense.
 Hac etre daou, c'houezomp hor fri;
 Ma zimp neuze deus-tu ganti.

Chetu ase ar poent qenta.
 Den a ell caout abec eunâ?
 Ne gredàn qet e ve ganet,
 Hac er fond ive n'en deus qet.
 Mæs abars commanç a neve,
 Qeit a ma meus amser ive,
 Da vont da lavaret e c'hàñ
 Un *De profundis evintan.*
 Ha c'houi ive banden ezen,
 Criit qen a faouto ho corzen,
 Pa n'ouzoc'h bo *Te profundis:*
 Sant Morin, *ora pro nobis:*
 E c'hàñ d'azea em c'hador,
 Ha da guntunui'n histor.

EIL POENT.

Un devez, n'eus qet pell a se,
Ar pol Michel mont d'ar chasse,
Fusuil carguet, gibiceren,
Poultr, bous drage ha cartouchen.
Pa voa e penn ar valanoc,
Chetu Morin lemel e doc.
Avanç e benn aziouc'h al lann
Da seller e toez ar balan;
Hac én guelet un antier-gad
Etrezec ennàn o tostad.
Pebe spectacl evit Morin!
Dac, dac, ha mont var benn ur glin..
Anjou, feu, paoo, hac e filat.
Ah! vantrebleu, brava tam gad!
Va den en ul lam dreist ar c'hê,
Siill var ar c'had, crap en e zê
Un dro var e seul, ha d'ar guær;
Ah! dam, ne selle qet en ær.
E dioada hac e farda,
E brocha hac e ambrocha,
Trei'r ber, ober tan dirazi,
Hac e lacat da frissoni.
Pa voe prest, e voe scryichet

Oc'h tôl evit beza debret,
 Rac ne ouzoc'h qet marteze,
 Ne voa tam en ty an deiz-se.
 Commauç a rer hep dale pell;
 Biscoas ne veljoc'h netra vel.
 O ar mardic! ô ar cher vad!
 O guella den! ô matta gad!
 O matta regal! matta boüed!
 Perac ive ne vije qet?
 Poaset e voe croc'hen ha bleo,
 O excellant *Omnis homo!*
 Nan, vantrechien! n'oa qet e bar
 Etre an ên hac an douar.

C'hoas en e lammou voa noplac'h
 Evel ma c'hân de zisquel deoc'h;
 Rac Michel, va servicher mad,
 Qer fidel din me ha de dad,
 En deus epad nombr blaveziou,
 Rentet din cals a servichou.
 Goude tout, n'on qet estonet,
 Rac, evel m'oc'h eus tout guelet,
 Ha pa n'em bije nemet yod,
 Morin en divije e lod.
 Pa vije bioc'h besq pe daro,
 Em sicoure brao d'o goro,
 Ha ne serrempl an duellen
 Qc na vouze ar variqen.
 En dra vije bara em zy,

Ne vije qet lant e tebri.
 Bea voan ive en e dy
 Qen hardis evel em hini;
 Mæs eus va zy-me, gouscoude,
 Pour-liessa eo e veve.

En ur guer, guelta ma c'hellen
 Er beven bac et sicouren;
 Tentet e vijac'h da gredi
 E vige ar mapp eus an ty.
 Marteze voa, ne on doare,
 Netra ne ra dêc'h qemense
 Diana, sqiant en devoa,
 Ha gouzout peur en implija.
 Ya, Morin am zerviche
 A la piljet, guelta ma c'helle,
 Evel m'a prouvin dêc'h amân.

Peo'h a roi beguel an ân!
 Nebaon, n'er grez qet da vanac'b.
 Me ac'h avertiss, Yan e zac'h.
 Qâ, pa deui da c'houlen da Kasq,
 M'en assur dit e teui de glasq.
 Mæs nemet fê e ve ganez,
 Sellaou an dra-mân, mar qerez:
 Sellaou peguement a vancq dit,
 N'an dout qet ur pot intrepid.

Nous, m'a isbet, pevar guer.

A deuas d'am gaelet eur heure,
 Ha tout, evel p'am bige joa
 Eus o c'haout em zy da leïns :
 „ -- Penos a ra an Autrou Cure ?
 „ -- Gaillard ato, ha c'houi ive ?
 „ -- Evel ma velit, treud atao.
 „ Azéit. -- nonpas; ped heur eo ?
 „ Deg heur anter, neve sonet.
 „ -- O peoc'h, bon emedomp abred.
 Ne c'heus qet leïnet c'hoas, cure ?
 „ Ne meus qet c'hoas. -- Mat, qent a se
 „ Gra oza lein, hac etre daou,
 „ Deomp da velet ar jardinou,
 „ Ha da laret hor bievier .”

Ne vouien petra da ober.
 Ya, m'en assur, me voa nec'het,
 Rac n'oa forz din pelec'h sellet,
 Ne velen qet ebars va zy
 An taninfoëldr tam da zebri.
 Ha n'oa qet un diaoustregues
 Beza en ur seurt tieguez ?
 Petra voa affer ar re-se,
 Dont d'am guelet-me an deiz-se ?
 Rac chetu, etre c'houi ha me,
 Ne garan qet rei d'an dud-se ;
 Ne qet m'am be c'hoant gouscoude
 E ve publict qemense ;

E secret el lavaràn deoc'h,
 D'o pezi sot, m'er si ennoc'h:
 Mæs pa voant ta deut gouscoude,
 O leset hep tam a voa ive,
 Evel a ouzoc'h difæçon;
 Rac dare e voant gant an naon.
 Mæs pe seurtlein da brepari,
 Pa ne voa foeltr tam pesq em zy?
 Rac me a meus sonch mad bremàn,
 Derc'hent ar sul e voa'n dramàn,
 Pe derc'hent ur gouel marteze;
 N'en eus fors goude tout ive.
 Hoguen mar qirit, fors a so;
 Vigil a voa sur deomp ato.

An Omnis homo e teuler

E zillad var bord ar rivier;
 Taflao, frirrrr, hac en ul lam crenn
 E plonja en dour var e benn.
 Ni sonje tout e voa beuzet:
 Mæs, jarnicoton! ne voa qet;
 Rac souden goude e savas.
 Ha gantàn ur picol presq bras.
 „Ac'hanta, emezàn deom-ni,
 „Tud ar roue mac'haign int-hi?
 P'an devoa neuet bete'r bord,
 E tol ar pesq divar e dord.

Vantre-chien, brava aneval,
 Assa, na brava penn chatal !
 E c'hinou qen digor gantàn
 Ma cusse tout ho penn ennàn.
 Ennes a voa sur, pa gomsot ! . . .

Tevel a ri-de, den diot ?
 Brassoc'h è cals da c'hinou-te
 Exit n'oa hini ar pesq-se.
 Ha te voa capabl da souten
 E vraguesen da ur seurt den ?
 Ya, ya, façou tartes,
 Morin a voa coq ar barres.

Ar c'hês ! Doue d'er pardono,
 Brava tol a res-ën eno !
 Neuse e tronsas e vanchou
 Hac eus e abit al lostou,
 E gontellic a zigoras,
 Ha neuse ractal el lammais,
 Tuf. tuf. tuf, tuf, gric. gric, gric,
 Hac e crog er pesq manific
 Nonpas pesqic, mæs ur foëltren,
 E zistripa propr ha qeïnpen.
 Ma rejomp gantan ur frico
 A dalie c'hoezec pe var dro,
 Hac ur soç quer mad a voa grêt
 Ma lipjomp oll hñr biziet.

O guella pesq ! ô guella den !
 Nan, nan, sur, ne squisin biqen
 E publia partout die'r vro
 Voa Morin an *Omnis homo*.
 Ur vech c'hoas, matta frigoussent ?
 Corbleu, brava giboloten !
 Q'en excellant voa preparet,
 E carjen e vijac'h e velet,
 Ha pa n'o pije anezi
 An distera tam da zebri.
 Evit guir, eus an touch guella
 Voa grêt ar frigoussen ga tâ;
 Hac evit rei da entent dêc'h,
 Evel pa vijac'h var al lec'h,
 M'en assur, hep laret gucyer,
 Neus marmiton na patesier
 A osse guelloc'h un tam boued ;
 Ah, dam ! c'hui vije guel souezet,
 Ya, pa sonjân gouscoude,
 Pebes tol a res-én neuse !

Morin gués ! va bennos varneut ;
 Te voa un den hac en d'oa gout
 Rac, evel m'er gouzout ive,
 E voamp coc'h-qy penevert-te.
 Mæs petra dal en deiz hirio.
 Da Vichel e oll viraclo ?
 Eïn tout, chetu-en ase :

Bez'en e blaç piou a garre ?

Foultr an hini n'en dê nec'het ;

Ha va-unan ne garren qet ,

Evit oll vadou ar bed-mâ ,

Ha pa c'hallen ressuscita.

Tignousien , ma na davit qet ,

Mar c'hoarzit evel ronseet ,

E ven sot lavaret guer mui.

Gouscoude evit oc'h instrui

Da zioüal piz eus ar maro

Ê e sermonan dêc'h hirio ;

Rac e peb oad . ouzoc'h ervad ,

E rencquer , allas ! e c'hripat.

Morin a voa c'hoas yaouanq flam ,

P'en deus iancqet ober al lam ;

Ya , en fleur e yaouanqis ,

Trêgont vloas nemet daouze c mis ,

O conta biqen na muiqen ,

En devoa just ha netra qen.

Tao , tao . fri marmous , gant a ri ,

Biqen an oad-se ne veli ;

Crouquet vi abars bla amàn ,

Ha ne qet eston , a gredan .

Lavaromp c'hoas , p'on eus amzer ,

Biqen ne vanqo ar matier.

Un devez eus en em bournen ,

Evel dre eur chanç diarc'hen ,

Eur sourd bras a flêmas ennâ,
 Et zantimant vad de laza.
 Ac'hanta , ur vech gouscoude ,
 Petra sonjit var qement-se ?
 Sonjal a rit sur , ha ne qet ,
 E voe tost da veza lazet ?
 Bah ! ne qet se a erruas ,
 Rac ar sourd epqen a varvas.
 Ha goude tout , domach vije :
 Eus a betra en em velle ?
 Rac ne voa qet affe sourdet
 Frota o lost eus Morinet.
 Biscoas ne ras quer fail devez
 Abaoue ma voa en buez.
 Mæs eveasait biéinâ pis ,
 Erru ar c'hi var an tapis .

Neus mar ebet , Michel e vont
 D'ober e guest da Bondeont ,
 E vistolen à voa gantâ ,
 Garguet leun conch , na petra ta ?
 Mæs pa voe erru tost d'un ti ,
 Dilamet eur palfoultrien qi ,
 Rampa , morgoaë ! e creis an hent ,
 Guell reud e lost , scrignet e zent .
 Pa velas Michel , al loen fal
 A gommaç grognal hac arzal
 An aotrou , p'ini er gouele ,

À grias divar bord ar c'hê :
 „ Hiss gantân, Dragon, hiss gantân ;
 „ Alôn, Dragon, pill varnezân. ”

An tam ar bleï a aneval
 Ne voa qet en gout da farçal.
 Neus fors, Morin en deporde ;
 Ar c'hi, oüaou, oüaou, a zirede.
 „ Deus amàn, têtê, deus amàn. ”
 Inutil eo parlant ountân.
 Morin tenna e vistolen ,
 Dragon dezân en ul lam crenn.
 Morin : „ d'o toul, ” ha sqeï varnân ;
 Ar c'hi, hagn, hagn, crimpat ountân
 Da glasq devori e visach ;
 Morin hep deport davantach,
 Dac, dac, bant e vistolen ,
 Tan, paon... ar c'hi disgregui crean,
 Ha mont ractal en ur grial
 Da guichen e vestr da yudal
 Ar goad a tuille eus e vin,
 Evel an dour eus ur velin ;
 Rac Michel pa losqe tennou ,
 A vize ato d'ar guinou .
 Hac an autrou en em c'houeza ,
 Digas testou qer brao ha tra ,
 Affer da Vorin adare ,
 Abalamour d'an tenn caëi-se.

Galvet ar pot da dy'r sican,
 Morin en em gaout quer buan.
 Evit ræson e lavaras
 D'ar barnet en interrojas,
 E voa evit en em diven
 En doa renqet leusqel e denn.
 Caër en d'oe, juget voe ar proces,
 Ha condaonet voe Morin guès
 Da bêa ar c'hy pront ha prest,
 Pe autramant lesel e guest.
 Daou articl goell fachus dezàn;
 Chut, chut, ha clêvit anezàn:
 „ Dragon, penevede va zenn
 „ En doa va lonqet h'ep holen. „
 Hac ar procurol eus al lez
 A respont deàn : „ Ma caijes
 „ E voas bei quit a guement-mân,
 „ Treï gross da vistolen deàn. „
 „ Ræson oc'h eus, eme Vorin,
 „ Hac ober se voa va dessin,
 „ Ya ma carje qi an aotrou
 „ Trei e lost el lêc'h e c'hinou. „
 Poezet e voe ar râzon-se
 Deus an eil tu hac eguile,
 Cavet valabl, evel ur chanç;
 Revoqet ractal ar setanç;
 Grêt cals a formaliteou,
 Grêt da Vorin ha d'an aotrou

Mont qein-eus-qein var guemense ,
 Evel ar guez a Sant-Jaoüie.
 Hac én zo marvail ? mad ha fal
 Omp oblijet d'en em zioüal
 Ha da veva bete'r maro ,
 Mar guellomp , cousto pe gousto.

Sabredeboa na pebes deu !
 Ya , ya , fountraillesen !
 Me euter mont evel ur c'houil ,
 Mar boa den er vro qen habil.

Brava acolist , ha ne qet ?
 An aotrou a chomas souezet.
 Sant Jupiter , c'houi a gose !
 Ennes a voe mezus neuse !

Evidoc'h-hu , bouc'het anat ,
 Ne dalit qet eur grabanat ;
 Ma vijac'h bet en affer-se ,
 E rancjac'h paea ar c'hi-se
 Ric ha rac var oc'h ivinou ,
 Rac ne ouzoc'h qet ar c'hosiou .
 Netra , dogan , respet din-me
 Ha da Vichel qercouls ive ;
 Rac da c'hinou a so re vrás
 Vit en em denn eus ur seurt pas.

Nep a birlant dirac noter
 A rencq' bea difinouer .
 Ha c'hoas avoalc'h d'ober gantâ ,

Ha re memes peur liessa.
 Michel er grê. se so certen;
 Mæs Michel ive a voa den
 Ha n'en doa qet aon rac e sqeud,
 Na rac ar justic qen nebeut.

Ya , partout e livirin ,
 Hep biqen james e squisin ,
 Voa Morin un den excelant
 Dreist an oll generelamant.
 Mæs n'eller qet e expliq'a ,
 Na renta rêzon anezâ ;
Omnis homo a lavar tout
 Ar pez a so en hör galloud.
 Mæs, allas! allas! ne vram qen ,
 Evidomp-ni pebes anqen !
 Nan, tud diot, n'er guelimp mui :
Sic transit gloria mundi.

Mæs dre e acsion diveza
 E c'hào da zisquel dêc'h brêmâ
 Hac e nerz vrâs hac e gourach ,
 Erfin e neubeut a attach
 Evit an oll madou terriën.

Dec'h dec'h e varvas, christénien;
 Dec'h, da c'huec'h heureus armiotin,
 E loncas ur chopinat guin ,
 E pignas hep squel na netra
 E beg ar vezan huella ,

Evit dineïza ar biguet :
 Claustreou voa dezàn laqet,
 Crimpat a eure-ta hep sœul,
 Hac ar mato cris eus e heul.
 Pa voa pignet bete ar beg,
 Hac erruct gant ar biguet,
 E commanças gant an dorn-se
 Pe gant hini e fagode.
 Gant an dorn-se pe gant hini
 Er guelac'h o carillonni.
 Cant an dorn-se, heb eana,
 E pilge ur c'hood en ur gana,
 Gant an dorn-se, ya gant honnes
 A denne ar biguet er mes.
 Ar biguet coz en dro dezàn
 A grie grâc, grâc, varnezân.
 En a dape al lapoucet
 Hac o destume er gaouet.
 P'en doa grêt tout nemet disqes,
 E c'hase var ur scour guezen,
 Hac e ci gant un ton joayus :
 „ Sellit tout, gounezet emeus.
 „ Ur vech all laqit clostreou,
 „ Gueneme c'hai ar gonidou.
 „ Me a yêl ta, mic'hieyen,
 „ Divar o coust bremâ souden.....
 N'en doa qet peur-echuet e c'her,

Na veljomp e guillou en ær,
 Discolpet crac ar scour gantâ
 Dre e ners vras, na petra ta?
 Coeza a rês a vranq da vranq,
 Tout e torjont, hini ne vanq;
 Flao, flao, var ar pave e coue
 A dronç-targas etouez ar goue.
 Var choug e c'hil e c'herruas,
 E galon a escarmouchas,
 E gorf a dreus a oue broustet,
 E gostez a oue disrompet,
 E gof a antreas en e guein
 Gant ar stronç vras demeus ar vein.

Penos, clenq, na voelit qet c'hoas
 O clêvet eur malheur qer bras!
 Evit pris eur chopinad guin
 Out maro ta, va mab Morin!
 A varc'hat mat piou n'er pêje?
 Da groc'hen hepken en talie,
 Guell e vije bet dit, allas!
 Na pijé guelet neiz biscoas. *Amen.*